

At elske verden lidenskabeligt

Prædiken holdt på Navarra University campus den 8/10 1967

I har netop hørt læsningen af de to tekster fra den Hellige Skrift, som hører til messen den 21. søndag efter pinsen. Efter at have lyttet til Guds ord, er I nu placeret i den kontekst, hvori jeg vil fremlægge hvad jeg har at sige. Det er ord fra en præst, fremført foran en stor familie af Guds børn, i Hans hellige kirke. Det er med vilje overnaturlige Ord, som forkynder Guds storhed og hans barmhjertighed over for menneskeheden. Ord der forbereder jer på den underfulde eukaristi, vi i dag fejrer på Navarra Universitetets campus.

Tænk et øjeblik på det, jeg netop har sagt. Vi fejrer den hellige eukaristi, det sakramentale offer af Herrens legeme og blod, dette troens mysterium, der binder alle kristendommens mysterier sammen. Vi fejrer derfor den mest hellige og betydningsfulde handling, som vi mennesker, takket være Guds nåde, kan udføre i dette liv. At modtage Herrens legeme og blod bliver på en måde at frigøre os fra rummets og tidens bånd for at forenes med Gud i himlen, hvor Kristus selv vil tørre tårerne fra vores øjne, og hvor hverken død, sorg eller klager mere vil finde sted, fordi den gamle verden vil være forbi¹.

Denne trøstende og dybe sandhed, denne eskatologiske betydning af eukaristien, som teologerne ofte kalder den, kan dog misforstås. Den er blevet misforstået hver gang, man har forsøgt at fremstille det kristne liv som noget udelukkende *åndeligt* – spiritualistisk, mener jeg – et liv bestemt kun for de *rene*, en slags ekstraordinære mennesker, der ikke beskæftiger sig med denne verdens foragtelige ting, eller som højst tolererer dem, fordi de nødvendigvis er forbundet med ånden, så længe vi lever her på jorden.

Når man betragter tingene på denne måde, bliver kirkebygningen det primære sted for det kristne liv. At være kristen bliver så at gå i kirken, deltage i gudstjenester, blive en del af en lukket kirkelig sfære, en adskilt *verden*, der udgiver sig for at være himlens forhal, imens den almindelige verden går sin egen vej. Den kristne lære og livet i nåden ville således kun lige akkurat berøre menneskehedens hektiske historiske forløb uden nogensinde rigtigt at møde den.

“ hvor jeres brødre, jeres medmennesker er; hvor jeres forhåbninger, jeres arbejde og jeres kære er – der skal I møde Kristus dagligt.

På denne oktobermorgen, imens vi forbereder os på at fejre mindet om Herrens påske, afviser vi helt og holdent denne forvrængede opfattelse af kristendommen. Tænk et

øjeblik over rammen for vores eukaristi, for vores taknemmelighed. Vi befinder os i et helt særligt tempel. Man kunne sige, at universitetets campus er skibet, og at universitetsbiblioteket er altertavlen; derovre er maskineriet, der skal bygge nye bygninger, og over os Navarras himmel...

Bekræfter dette billede ikke for jer, på en håndgribelig og uforglemmelig måde, at det almindelige liv er det sande sted for jeres kristne eksistens? Mine børn, hvor jeres brødre, jeres medmennesker er; hvor jeres forhåbninger, jeres arbejde og jeres kære er – der skal I møde Kristus dagligt. Det er midt i verdens mest materielle ting, at vi skal helliggøre os selv, ved at tjene Gud og alle mennesker.

“ Tvivl ikke på dette, mine børn: Enhver form for flugt fra dagligdagens skinbarlige virkelighed er for jer, mænd og kvinder i verden, at handle imod Guds vilje.

Jeg har altid forkyndt dette med ord fra den Hellige Skrift: Verden er ikke ond, for den er kommet ud af Guds hænder. Den er Hans skaberværk, og “Gud så, at det var godt”². Det er os mennesker, der gør verden ond og grim med vores synder og troløse handlinger. Tvivl ikke på dette, mine børn: Enhver form for flugt fra dagligdagens skinbarlige virkelighed er for jer, mænd og kvinder i verden, at handle imod Guds vilje.

Tværtimod bør I nu med større klarhed forstå, at Gud kalder jer til at tjene Ham *i og gennem* menneskets ordinære, materielle og verdslige aktiviteter. Han venter på jer hver dag – i laboratoriet, i hospitalets operationsstue, på militærkasernen, på universitetet, på fabrikken, på værkstedet, i marken, i hjemmet, på hele det uendelige område, som det menneskelige arbejde udgør. Forstå, at der findes *noget* helligt, noget guddommeligt, skjult i de mest almindelige hverdagssituationer, og at det er op til hver enkelt af jer at opdage det.

Til de studerende og arbejdere, der samledes omkring mig i 30'erne, plejede jeg at sige, at de skulle vide, hvordan de *materialiserer* deres åndelige liv. På den måde ønskede jeg at holde dem fra fristelsen, som er så hyppig både dengang som nu, fra at leve et slags dobbeltliv. På den ene side et indre liv, et liv i fællesskab med Gud, og på den anden side et liv adskilt fra dette med job, familie og socialt samvær, fuldt af små jordiske anliggender.

Nej, mine børn! Vi må ikke leve dobbeltliv. Vi kan ikke være som skizofrene, hvis vi vil være kristne. Der findes kun ét liv, og det består af kød og ånd. Det er dette liv,

1 Jf. Upp 21:4.

2 Jf. 1 Mosebog 1:7 ff.

der må blive helligt i krop og sjæl, fyldt af Gud. Og denne usynlige Gud finder vi i de mest synlige og materielle ting.

Der er ingen anden vej. Enten lærer vi at finde Herren i det daglige liv, eller også finder vi Ham aldrig. Derfor kan jeg sige jer, at vores samtid har brug for at give de materielle og de tilsyneladende mest banale situationer deres ædle og oprindelige betydning tilbage. Vi må sætte dem i tjeneste for Guds rige, åndeliggøre dem og på den måde gøre dem til et middel for og anledning til et konstant møde med Jesus Kristus.

Et ægte kristent sind, der bekender al køds opstandelse, har naturligt altid modsat sig *dis-inkarnationen*, uden at frygte at blive dømt som materialistisk. Derfor er det legitimt at tale om en *kristen materialisme*, som frimodigt modsætter sig de materialismer, der ikke anerkender åndens eksistens.

Hvad er ellers sakramenterne – som tidlige kristne forfattere beskrev som aftryk af Ordets Inkarnation – hvis ikke det klareste udtryk for den vej, Gud har valgt for at hellige os og føre os til himlen? Ser I ikke, at hvert sakramente er Guds kærlighed med al sin skabende og frelsende kraft, som Gud giver os ved at anvende materien? Hvad er denne eukaristi, som nu nærmer sig, andet end vor Frelasers ærværdige legeme og blod, som tilbydes os gennem denne verdens beskedne materiale, vin og brød, *de naturlige elementer, dyrket af mennesker*, som det seneste økumeniske koncil mindede os om?³

Det er forståeligt, mine børn, at Apostelen kunne skrive: Alt tilhører jo jer. *Men I tilhører Kristus, og Kristus Gud*⁴. Det drejer sig om en opadgående bevægelse som Den Hellige Ånd, som er udgydt i vores hjerter, ønsker at fremkalde i verden – fra jorden helt til Herrens herlighed. Og for at klargøre, at alt omfattes af denne opadgående bevægelse, selv det der synes mest prosaisk, skriver den hellige Paulus: *Enten I altså spiser eller drikker, eller hvad I end gør, skal I gøre alt til Guds ære*⁵.

Denne lære fra den Hellige Skrift udgør, som I ved, kernen i Opus Deis ånd. Den bør føre jer til at udføre jeres arbejde perfekt, til at elske Gud og mennesker ved at udføre de små ting i jeres daglige liv med kærlighed, og til at opdage det *guddommelige*, der gemmer sig i detaljerne. Hvad passer bedre her end nogle linjer fra Castiliansk digter: *Skriv langsomt og med smuk håndskrift, for at gøre tingene godt er vigtigere end bare at gøre dem*⁶.

“**Forstå, at der findes noget helligt, noget guddommeligt, skjult i de mest almindelige hverdagssituationer, og at det er op til hver enkelt af jer at opdage det.**

Jeg forsikrer jer, mine børn, at når en kristen udfører selv de mest ubetydelige daglige handlinger med kærlighed, bliver de fyldt med Guds transcendens. Derfor har jeg gentagne gange understreget, hamret det ind igen og igen, at den kristne kaldelse består i at gøre hverdagens

prosa til episk poesi. Himlen og jorden synes at mødes i horisonten, mine børn. Men nej, det er i jeres hjerter, at de virkelig mødes, når I lever jeres almindelige liv på en hellig måde.

Jeg har lige sagt, lev jeres almindelige liv på en hellig måde. Og med disse ord mener jeg alle de forskellige opgaver en kristen har. Læg dagdrømmene, fantasiene og den falske idealisme til side. Hvis bare jeg ikke var gift, hvis bare jeg ikke havde dette job, hvis bare jeg var sundere, hvis bare jeg var ung, hvis bare jeg var gammel... I stedet bør I holde jer nøgternt til den materielle og umiddelbare virkelighed, hvor Herren findes! *Se på mine hænder og mine fødder, sagde den opstandne Jesus, det er mig selv. Føl på mig og se, en ånd har ikke kød og ben, som I ser, jeg har*⁷.

“**Jeg forsikrer jer, mine børn, at når en kristen udfører selv de mest ubetydelige daglige handlinger med kærlighed, bliver de fyldt med Guds transcendens.**

Mange aspekter af den sekulære verden, som I bevæger jer i, bliver belyst af disse sandheder. Tænk for eksempel på jeres handlinger som borgere i det civile liv. En person, der ved, at verden – og ikke kun templet – er stedet for hans møde med Kristus, elsker verden. Han bestræber sig på at opnå en god generel og faglig uddannelse, danner sine egne meninger om de problemer, der præger hans omgivelser, med fuldstændig frihed, og træffer derfor sine egne beslutninger, som, fordi de er en kristens beslutninger, også er baseret på en ydmyg, personlig refleksion, der forsøger at opfange Guds vilje i livets små og store detaljer.

Men en sådan kristen ville aldrig komme på den tanke at tro eller sige, at han går fra templet ned til verden for at repræsentere Kirken, og at hans løsninger er *de katolske løsninger* på disse problemer. Det må ikke være sådan, mine børn! Det ville være klerikalisme, *officiel katolicisme*, eller hvad I nu vil kalde det. Under alle omstændigheder er det at gøre vold på tingenes natur. Overalt må I udbrede en ægte *lægmands mentalitet*, der skal føre til tre konklusioner:

– Vær ærlige nok til at tage ansvar for egne beslutninger.

– Vær kristne nok til at respektere jeres trosfæller, som i almene spørgsmål foreslår andre løsninger end dem, vi selv fastholder.

– Og vær katolske nok til ikke at bruge vores Moderkirke ved at blande hende ind i menneskelige fraktioner.

Det står klart, at I på dette område, såvel som på alle andre, ikke kunne leve et almindeligt liv på en hellig måde, hvis I ikke nød den frihed, som kommer af jeres værdighed som mænd og kvinder skabt i Guds billede – og som anerkendes af kirken. Personlig frihed er afgørende i det kristne liv. Men glem ikke, mine børn, at det altid er frihed med ansvar.

Tag derfor mine ord for hvad de er: en opfordring til dagligt at udøve jeres rettigheder, ikke kun i nødsituationer. Til nobelt at opfylde jeres medborgerlige forpligtelser

3 Jf. *Gaudium et Spes*, nr. 38.

4 1 Kor 3:21-23.

5 1 Kor 10:31.

6 A. Machado, *Poesías completas*. CLXI.— Proverbios y cantares. XXIV. Espasa-Calpe. Madrid, 1940.

7 Luk 24:39.

– i det politiske liv, i erhvervslivet, på universitetet og i det professionelle liv – og modigt bære konsekvenserne af den personlige selvstændighed, der tilkommer jer, og jeres frie valg. Denne kristne *lægmands mentalitet* vil gøre det muligt for jer at undgå al intolerance og fanatisme. Eller for at sige det på en mere positiv måde: det vil hjælpe jer med at leve i fredelig sameksistens med alle jeres medborgere og fremme denne sameksistens på alle områder af det sociale liv.

“ Himlen og jorden synes at mødes i horisonten, mine børn. Men nej, det er i jeres hjerter, at de virkelig mødes, når I lever jeres almindelige liv på en hellig måde.

Jeg ved, at jeg ikke behøver at minde jer om det, som jeg har gentaget gennem så mange år. Denne lære om medborgerlig frihed, om at leve sammen i forståelse og harmoni, udgør en meget vigtig del af Opus Deis budskab. Skal jeg igen understrege, at mænd og kvinder, som ønsker at tjene Jesus Kristus i Guds Værk, er *borgere helt som andre borgere*, som alvorligt stræber efter at leve deres kristne kaldelse til dens yderste konsekvenser?

Intet adskiller mine børn fra deres medborgere. Dog har de, udover deres kristne tro, intet til fælles med medlemmerne af religiøse ordener. Jeg elsker de religiøse og ærer og beundrer deres klausurer, deres apostoliske arbejde, deres adskillelse fra verden – deres *contemptus mundi* – som er andre tegn på hellighed i Kirken. Men Herren har ikke givet mig et religiøst kald, og at ønske et sådan for mig selv ville være forkert. Ingen autoritet på jorden kan tvinge mig til at blive en ordensmand, ligesom ingen autoritet kan tvinge mig til at indgå ægteskab. Jeg er sekulær præst, Jesu Kristi præst, som lidenskabeligt elsker verden.

Hvem er de mænd og kvinder, der sammen med mig, en fattig synder, har fulgt Jesus Kristus? En lille procentdel præster, der tidligere har haft et sekulært erhverv eller job. Et stort antal sekulære præster fra mange bispedømmer rundt om i verden som således bekræfter deres lydig-hed over for deres respektive biskopper og deres kærlighed og effektivitet i deres stiftsarbejde, altid med armene udbredt som et kors for at alle sjæle kan finde plads i deres hjerter, og som jeg står midt i hverdagens stress i en verden de elsker. Desuden den store skare af mænd og kvinder – fra forskellige nationer, med forskellige sprog, med forskellige racer – der lever af deres professionelle arbejde. De fleste gift, mange andre ugifte. De arbejder sammen med deres medborgere om den alvorlige opgave – at gøre samfundet mere human og mere retfærdigt. Jeg gentager: Disse mennesker arbejder under eget ansvar, side om side med deres medborgere, i deres ædle daglige kamp og oplever samme medgang og modgang. Alt dette i forsøget på at opfylde deres pligter og udøve deres sociale og civile rettigheder. Og alt dette med en naturlighed, som enhver bevidst kristen, uden at opfatte sig selv som elitær. Alt imens de er sammen med deres kollegaer, forsøger de at opdage de guddommelige glimt, i de mest almindelige hverdags oplevelser.

Også de aktiviteter, som Opus Dei som institution fremmer, har disse markant sekulære kendetegn. De er ikke kirkelige aktiviteter. De repræsenterer ikke Kirkens

hellige hierarki. Det er aktiviteter, der fremmer menneskelig, kulturel og social udvikling, udført af borgere, som forsøger at oplyse dem med Evangeliets lys og opvarme dem med Kristi kærlighed. En kendsgerning vil klargøre det for jer: Opus Dei har for eksempel aldrig haft og vil aldrig få som mission at styre bispedømmernes seminarier, hvor biskopperne, *indsat af Den Hellige Ånd*⁸, forbereder deres fremtidige præster.

Derimod fremmer Opus Dei erhvervs – og landbrugs-skoler, grundskoler, gymnasier og universiteter, samt mange andre varierede aktiviteter over hele verden fordi Opus Dei's apostoliske stræben – som jeg skrev for mange år siden – er som et hav uden kyster.

Men hvorfor skulle jeg dvæle ved dette emne, når jeres tilstedeværelse siger meget mere end en lang tale? I, venner af Universitetet i Navarra, er en del af et folk, der engagerer jer i udviklingen af det samfund, de tilhører. Jeres varme opmuntring, jeres bønner, jeres ofre og jeres bidrag bundet ikke i jeres katolske tilhørsforhold. Jeres samarbejde er et klart vidnesbyrd om en moden medborgerlig samvittighed, som er optaget af det fælles gode; I vidner om, at et universitet kan blive født af folkets drivkraft og opretholdes af folket.

Endnu engang vil jeg, ved denne lejlighed, takke for det bidrag, som ydes til vores universitet af min meget ædle by Pamplona, den stærke og robuste region Navarra; venner fra hele det spanske geografiske område og – dette siger jeg med en særlig tak – de ikke-spaniere, og endda de ikke-katolikker og ikke-kristne, som har forstået ånden og intentionerne i dette projekt, og viser det igennem deres handlinger. Takket være dem er universitetet blevet et stadigt mere livligt centrum for medborgerlig frihed, intellektuel udvikling, professionel stræben, og en drivkraft for universitetssektoren. Jeres generøse ofre er grundlaget for det universelle arbejde, der forsøger at fremme humanistiske videnskaber, social udvikling, og undervisning i troen.

“ I kunne ikke leve et almindeligt liv på en hellig måde, hvis I ikke nød den frihed, som kommer af jeres værdighed som mænd og kvinder skabt i Guds billede – og som anerkendes af kirken.

Det, som jeg lige har påpeget, har det navarranske folk set klart. De anerkender at deres universitet er en faktor for økonomisk fremgang for regionen og især for social udvikling. Universitetet har givet mange af Navarras børn mulighed for at få akademiske uddannelser, hvilket ellers ville have været svært og i visse tilfælde umuligt. Forståelsen af den rolle, universitetet kunne spille i deres liv, har utvivlsomt motiveret den støtte, Navarra har givet fra begyndelsen. En støtte, der utvivlsomt vil blive bredere og mere entusiastisk dag for dag.

Jeg håber stadig – fordi det ville være retfærdigt og svarende til virkeligheden i mange andre lande – at det øjeblik vil komme, hvor den spanske stat vil bidrage, fra sin side, til at lette byrderne for en opgave, der ikke søger nogen privat fortjeneste, men tværtimod, ved at være

fuldt ud dedikeret til samfundets tjeneste, stræber efter at arbejde effektivt for nationens nuværende og fremtidige velstand.

Og nu, mine sønner og døtre, lad mig dvæle ved et andet aspekt – særligt kært for mig – af det almindelige liv. Jeg refererer til menneskelig kærlighed, til ren kærlighed mellem en mand og en kvinde, til forlovelse, til ægteskab. Jeg må endnu engang sige, at denne hellige menneskelige kærlighed ikke er noget, der bare er tilladt eller tolereret ved siden af de sande åndelige aktiviteter, som kunne antydes i de falske spiritualismer, jeg tidligere nævnte. Jeg har prædikeret det stik modsatte både mundtligt og skriftligt i fyre år, og nu begynder de, der ikke forstod, at forstå.

Kærligheden, der fører til ægteskab og familie, kan også være en vidunderlig guddommelig vej. Et kald til en fuldstændig hengivelse til vores Gud. Udfør tingene perfekt, har jeg mindet jer om, læg kærlighed i dagligdagens små aktiviteter, opdag – jeg insisterer – *det guddommelige*, som findes i detaljerne. Denne lære finder særligt sted i den sfære, hvor menneskelig kærlighed udfolder sig.

I ved allerede, lærere, studerende, og alle jer, der dedikerer jeres arbejde til Navarras Universitet: Jeg har betroet jeres kærlighed til Sankt Maria, den Smukke Kærligheds Moder. Og her på universitetet har I kapellet, som vi med hengivenhed har bygget for at hun skal tage imod jeres bønner og velsigne den offergave som den rene kærlighed er.

*Vidste I ikke, at jeres krop er et tempel for Helligånden, som I har modtaget fra Gud, og at I ikke tilhører jer selv?*⁹ Hvor mange gange vil I, foran billedet af den Hellige Jomfru, Moderen til den Smukke Kærlighed, svare glædeligt ja til apostlens spørgsmål?: Ja, det ved vi, og vi ønsker at leve det med din mægtige hjælp, oh Jomfru, Guds Moder.

“ Denne kristne lægmands mentalitet vil gøre det muligt for jer at undgå al intolerance og fanatisme. Eller for at sige det på en mere positiv måde: det vil hjælpe jer med at leve i fredelig sameksistens med alle jeres medborgere og fremme denne sameksistens på alle områder af det sociale liv.

Den kontemplative bøn vil opstå i jer, hver gang I mediterer over denne imponerende virkelighed: noget så materielt som min krop er valgt af Helligånden til at etablere sin bolig..., jeg tilhører ikke længere mig selv..., min krop og min sjæl – mit hele væsen – er Guds... Og denne bøn vil være fyldt af konkrete resultater, baseret på den store realitet, som apostlen selv fremlægger: *ær Gud med jeres krop*¹⁰.

På den anden side må I også forstå, at kun blandt dem, der forstår og værdsætter dette aspekt af menneskelig kærlighed i hele dets dybde, kan der fremstå en anden

ubeskriverlig indsigt – som Jesus talte om¹¹ – som er en ren gave fra Gud. Denne indsigt driver en person til at hengive krop og sjæl til Herren, til at tilbyde Ham et udelt hjerte, uden at gøre det igennem jordisk kærlighed.

Jeg må afslutte nu, mine børn. Jeg fortalte jer i begyndelsen, at mine ord ønskede at afsløre noget om Guds storhed og barmhjertighed. Jeg tror, jeg har opfyldt det ved at tale om at leve et helligt liv i hverdagen. Et helligt liv midt i verdens realiteter. Et liv der ikke gør væsen af sig men som er enkelt og ærligt. Er dette i dag ikke den mest bevægende manifestation af *magnalia Dei*¹². Af den mirakuløse nåde, som Gud altid har udøvet, og fortsat udøver, for at frelse verden?

“ Kærligheden, der fører til ægteskab og familie, kan også være en vidunderlig guddommelig vej. Et kald til en fuldstændig hengivelse til vores Gud.

Nu beder jeg jer sammen med salmisten om at forene jer med min bøn og min lovprisning: *Magnificate Dominum mecum, et extollamus nomen eius simul*¹³ lov Herren sammen med mig, og lad os sammen ophøje hans navn. Med andre ord, mine børn, lad os leve af tro.

Tag troens skjold, frelsens hjelm og åndens sværd, som er Guds ord. Således opmuntrer Apostlen Paulus os i brevet til efeserne¹⁴, som blev læst fra litugien for et øjeblik siden.

Troen er en dyd, som vi kristne har så hårdt brug for, især i dette troens år, som vores elskede Hellige Fader, pave Paul VI, har udråbt; for uden tro mangler vi selve fundamentet for at helliggøre det almindelige liv.

En levende tro i dette øjeblik, for vi nærmer os *mysterium fidei*, den Hellige Eukaristi Vi skal jo deltage i Herrens påske, som opsummerer og realiserer Guds nåde-handlinger overfor mennesker.

Tro, mine børn, for at bekende, at inden længe, på dette alter, vil vores *forløsningsværk*¹⁵ finde sted. Tro, for at smage på trosbekendelsen og opleve, omkring dette alter og i denne forsamling Kristi nærvær, som gør os til *cor unum et anima una*¹⁶, et enkelt hjerte og en enkelt sjæl; og som forvandler os til en familie, til Kirken, en, hellig, katolsk, apostolsk og romersk, hvilket for os er det samme som universel.

Tro, endelig, mine allerførreste døtre og sønner, for at vise verden gennem vidnesbyrdet om et helliggjort almindeligt liv, at alt dette ikke bare er ceremonier og ord, men en guddommelig realitet, i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn og i den hellige Marias navn.

11 Jf. Matt 19:11.

12 Sir 18:4.

13 Salme 34:4.

14 Ef 6:11 ff.

15 Stillebønnen af IX søndag efter pinse.

16 Apg 4:32.

9 1 Kor 6:19.

10 1 Kor 6:20.